

УДК 378.035.3

Віталій Цісарук, викладач кафедри теорії і методики технологічної освіти
Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту
імені Тараса Шевченка

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

У статті розкриті етапи педагогічного експерименту та подані основні результати діагностування рівня професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій у галузі художньої обробки деревини.

Ключові слова: методологія, педагогічний експеримент, вчитель технологій, художня обробка деревини.

Лит. 9.

Постановка проблеми. Формою розвитку педагогічної науки виступає наукове дослідження, тобто вивчення психолого-педагогічних явищ і процесів за допомогою наукових методів, аналіз впливу на них різних чинників й умов, а також з'ясування взаємодії між явищами з метою отримання переконливо доведених і корисних для теорії та практики рішень, що мають максимально можливий виховний, навчальний та розвивальний ефект. Проблема методології педагогічних досліджень успішно займалася низка відомих учених-педагогів: Ю. Бабанський [1], С. Гончаренко [2], В. Загвязинський [4], В. Краєвський [5], М. Скаткін [8], В. Сидоренко [9] та ін. З метою розв'язання педагогічної проблеми підготовки майбутніх учителів технологій у галузі художньої обробки деревини нами розроблена програма дослідження, підгрунття якої складає системний підхід з урахуванням сучасних досягнень методології та результатів попередніх досліджень у галузі психолого-педагогічних наук.

Виклад основного матеріалу. Передовсім зазначимо, що експериментальне дослідження процесу підготовки студентів у галузі художньої обробки деревини передбачало всебічне вивчення за допомогою наукових методів цього професійно-педагогічного явища з метою отримання максимально ефективних результатів, переконливо доведених і корисних для педагогічної науки та практики узагальнень і висновків. Для цього була розроблена програма, яка виконуючи у дослідженні стрижневу роль, регламентуючи етапи, стадії підготовки, організації та проведення дослідно-експериментальної роботи, зумовлювала її змістово-смыслову цінність й забезпечувала якість та надійність отриманих результатів.

Програма експериментального дослідження процесу професійно-педагогічної підготовки студентів у галузі художньої обробки деревини, передбачала послідовну реалізацію таких завдань:

1) аналіз нормативно-правової бази та попередніх мистецтвознавчих, психолого-педагогічних і науково-методичних досліджень, визначення реального стану готовності майбутніх учителів технологій до організації художньо-трудової діяльності у ЗСШ та ПНВЗ;

2) обґрунтування концепції, висунення гіпотези, визначення реальних завдань та підбір відповідних методів дослідження;

3) розробку структурно-функціональної моделі професійно-педагогічної підготовки студентів у галузі художньої обробки деревини;

4) проектування інтегрованого змісту та обґрунтування методики, здатної реалізувати структурно-функціональну модель у умовах дидактичного середовища педагогічного ВНЗ;

5) експериментальну перевірку ефективності інтегрованого змісту та засад методичного управління досліджуваним явищем;

6) узагальнення отриманих результатів дослідження, формулювання висновків, пропозицій і рекомендацій щодо підвищення ефективності професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій у галузі художньої обробки деревини.

Дослідно-експериментальна робота, спрямована на перевірку гіпотези наукового дослідження, здійснювалася на базі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка та Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка, а окремі аспекти дослідження уточнювалися в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Бродівському педагогічному коледжі імені Маркіяна Шашкевича, Володимир-Волинському педагогічному коледжі імені А.Ю. Кримського.

На різних етапах експериментального дослідження впродовж 2009 – 2012 рр. брало участь 427 студентів і викладачів, учителів технологій загально-освітніх шкіл та керівників

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

художньо-прикладних гуртків і студій позашкільних навчально-виховних закладів Львівської та Тернопільської областей.

Окремо зупинимося на педагогічному експерименті, в якому брало участь 212 студентів: 108 – у контрольних групах і 104 – в експериментальних. Цей експеримент був спрямований на розв'язання таких завдань:

- встановлення початкового рівня готовності майбутніх учителів технологій до професійно-педагогічної діяльності у галузі художньої обробки деревини на основі вхідного діагностування;

- дослідження впливу інтегрованого змісту інваріантних навчальних дисциплін та спецкурсу “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання” на формування професійно-педагогічної готовності студентів;

- перевірка ефективності комплексної методики управління професійно-педагогічною підготовкою майбутніх учителів технологій у галузі художньої обробки деревини.

Передовсім було проведено діагностування рівня професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій у досліджуваній галузі. Варто наголосити, що вивчення стану практики формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання художньої обробки деревини й узагальнення різних науково-теоретичних підходів щодо художньо-трудової підготовки студентів дозволили виділити основні *компоненти* цієї готовності – мотиваційний, когнітивний, процесуальний та оцінно-рефлексивний.

Грунтовний аналіз відібраних інваріантних курсів, технологічної і педагогічної практик з навчального плану Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка, розробленого відповідно до Державного галузевого освітнього стандарту спеціальності “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання” напряму підготовки “Освіта” [3], що діяв з 2000 р. по 2010 р., дозволив встановити рейтингове значення кожної дисципліни, послідовність їх вивчення, можливості організації інтегрованого навчання із використанням різних типів інтеграції, можливості створення та реалізації дидактичного комплексу. З 2010 р. підготовка студентів здійснювалася за новою освітньо-професійною програмою напряму підготовки “Технологічна освіта”, яка стала логічним продовженням попереднього галузевого стандарту, тому суттєво не вплинула на процес експериментального навчання.

Водночас з проведенням аналізу, нами вивчалися можливості отримання достовірних

результатів упровадження дидактичного комплексу (інваріантні навчальні дисципліни + спецкурс “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання” + технологічна і педагогічна практики) професійно-педагогічної підготовки студентів, створеного на основі інтегративного підходу. Складність цієї роботи полягала у тому, що структура інваріантних навчальних дисциплін і практик, за виключенням спецкурсу, мають чітко окреслені функції в навчальному плані напряму підготовки 6.010103 “Технологічна освіта”.

Цілі та завдання кожної навчальної дисципліни і зміст практик регламентовані Державним галузевим стандартом вказаної спеціальності та розраховані на багатофункціональну підготовку вчителів технологій, а на предмет нашого дослідження з цих курсів впливали лише окремі програмні модулі та теми. Зрозуміло, що в цьому випадку не можна було “виривати” ці змістові лінії з навчальних дисциплін і виносити їх на експериментальну перевірку. Результати такого експерименту не могли бути достовірними, адже кожна виокремлена тема чи модуль пов'язані з іншими та складають цілісність та логіку навчальної дисципліни. Тому для підведення загальних підсумків експерименту нами були використані загальні результати набуття студентами знань навчального матеріалу та практичних умінь з окремих курсів і практик. Для експериментальної перевірки рівня професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій у галузі художньої обробки деревини нами були відібрані 6 навчальних дисциплін: креслення; основи проектування і моделювання; технологічний практикум (технологія обробки деревини); психологія; педагогіка (дидактика); теорія і методика навчання технологій, які вивчалися з 1 по 7 семестри та склали основну групу курсів інтегрованого навчання.

Завдання технологічної практики (6 семестр) передбачали включення студентів у виробничу діяльність на деревообробних і меблевих підприємствах різних форм власності або навчально-виробничих майстернях факультету технологічної освіти, з метою закріплення практичних умінь та навичок. У процесі педагогічної практики на четвертому курсі (7 семестр) студенти проводили уроки з трудового навчання у 5 – 9 класах, зокрема й з художньої обробки деревини, згідно з типовими навчальними програмами [6; 7], а також організовували гурткові заняття, навчаючи школярів різних декоративних технік.

В окрему групу увійшли лекції та практичні

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

заняття з основних напрямів експериментального навчання за спецкурсом “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання”. Об’єднання усього навчального матеріалу спецкурсу в окрему групу зумовлений тим, що в ньому представлені всі етапи проектування, виготовлення та декорування виробів з деревини, а також методика організації художньо-трудої діяльності в школі. У результаті викладачі здійснювали управління процесом використання студентами знань й умінь відібраних навчальних дисциплін, а спеціальний курс виступав системоутворювальним компонентом структурної інтеграції цих дисциплін у дидактичний комплекс. Цей дидактичний комплекс був винесений на експериментальну перевірку професійно-педагогічної готовності майбутнього вчителя до організації процесу навчання учнів художньої обробки деревини в умовах ЗСШ або ПНВЗ.

Констатувальний етап педагогічного експерименту проводився у 2009 – 2010 н.р. на базі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка та Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка. Крім з’ясування стану професійно-педагогічної підготовки студентів у галузі художньої обробки деревини, на цьому етапі здійснювалося читання лекцій, проведення лабораторних і практичних занять, організувалися активна самостійна робота студентів, а в результаті – ретельне відпрацювання кожної теми, підведення підсумків роботи у вигляді контрольних робіт, залків та екзаменів, реферативних, курсових, науково-дослідницьких робіт, індивідуально-творчих завдань чи проектів. Систематично організувалися відвідування і взаємовідвідування усіх форм занять учасниками експерименту, проводилося анкетування, бесіди зі студентами та викладачами.

У процесі констатувального експерименту також застосовувалося цілеспрямоване спостереження, інтерв’ювання та інші методи науково-педагогічних досліджень, а під час проходження технологічної і педагогічної практик, як особливих форм практичного навчання студентів, організувалися настановчі і підсумкові наради, бесіди та спостереження, вивчалися самооцінки студентів і незалежні характеристики викладачів, відповідальних за практики. Результати професійно-педагогічної діяльності студентів оцінювалися експертами за середнім балом. Виходячи з того, що кожен студент окремо та академічна група в цілому повинні освоїти дидактичний комплекс, тобто дисципліни, розраховані на кожний навчальний рік і

чотирирічний термін навчання, результати визначалися з розрахунку на академічну групу та кількість студентів у кожній з них. Результати технологічної та педагогічної практик оцінювалися факультетським методистом, викладачами, наставниками та педагогами, які працювали зі студентами; до уваги також бралася самооцінка студента, загальна оцінка студентського колективу академічної групи. Остаточна експертна оцінка визначалася середнім балом.

На початку весняного семестру 2009 р., перед вивченням спецкурсу “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання” нами здійснено діагностування стану готовності студентів до навчання школярів художній обробці. Дані результатів на констатувальному етапі свідчили, що знання, уміння й особистісні якості, необхідні студентам для навчання школярів художній обробці деревини сформовані недостатньо. За власною оцінкою й оцінюванням з боку викладачів, готовність студентів до професійно-педагогічної діяльності у досліджуваній галузі здебільшого була задовільною. Крім цього, результати констатувального експерименту свідчили, що програмна тематика спецкурсу, який доповнює комплексно-інтегровану підготовку студентів до навчання школярів технології художньої обробки деревини, уявляється ними на недостатньому рівні якості. Так, з 1248 відповідей на питання анкети на творчому рівні виконано лише 34 відповіді (2,7 %), на частково-пошуковому 58 відповідей (4,6 %), а з 1156 відповідей (92,7 %) на питання репродуктивного характеру, 142 відповіді оцінені незадовільно (13,4 %). Особливо низький рівень знань студенти виявили, відповідаючи на питання, що характеризують значення технологічної освіти у формуванні творчої особистості, недостатньо розкрили питання про освітній та виховний потенціали художньої обробки деревини, особливості процесу навчання технології художньої обробки деревини, дидактичні принципи, форми і методи навчання технології художньої обробки деревини, використання системи комплексних закономірностей у процесі навчання технології художньої обробки деревини, неповно охарактеризували традиційні для різних регіонів України види формотворчих і декоративних технік обробки деревини.

У 2010 – 2011 н.р. був проведений перший етап формуального експерименту. З цієї метою здійснювалася координація впливу тем і модулів навчальних курсів, тобто формувалися міждисциплінарні зв’язки графічних, художньо-проектних, техніко-технологічних, психолого-педагогічних та

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

методичних навчальних дисциплін; упроваджені спецкурс “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання” для студентів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (54 студенти) та Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка (50 студентів); організована систематична самостійна робота студентів з виконання завдань творчого характеру (розробка проєктів декоративно-ужиткових виробів та втілення їх у матеріалі) у навально-виробничих майстернях. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовувалися розроблені нами комп’ютерні презентації, електронні посібники з художньої обробки деревини, типові програми з комп’ютерного дизайну виробів тощо.

Під час експериментального навчання здійснювався тематичний облік набутих студентами теоретичних знань і практичних умінь. Сутність тематичного обліку цих знань й умінь, набутих студентами у процесі освоєння спецкурсу, полягала у визначенні рівня та якості навчальних досягнень кожного зі 104 студентів за кожною з 12 програмних тем цього спеціального курсу. Результати з кожної теми були отримані при аналізі коротких відповідей на поставлені анкетні питання, у процесі виконання тестових завдань, що містили питання трьох рівнів: творчі, частково-пошукові та репродуктивні, а також експертними оцінками студентських творчих проєктів декоративно-ужиткових виробів з деревини. Експертна оцінка складалася з самооцінки групи студента й оцінки викладачів, об’єднання яких дозволяло визначити середній бал. Для дотримання всебічності й об’єктивності в оцінюванні творчої проєктної діяльності студентів, нами використовувалися оцінні листи, а при самооцінці проєкту міні-запитальник для студентів.

У цілому відповіді на 12 питань анкети, які дозволяють з’ясувати рівень оволодіння студентами змістом спецкурсу, можна охарактеризувати на достатньому рівні, а якість знань визначити в межах 3,9 балів. Так, у результаті вивчення спецкурсу якість теоретичних знань студентів за зафіксованими в анкеті програмними питаннями істотно покращилася з 3,2 до 3,9 балів, тобто на 0,7 бала (14, 0%); змінився рівень освоєння студентами навчального матеріалу – з 34 відповідей (2,7 %) на питання творчого характеру (констатувальний етап) їх кількість збільшилася на 114 відповідей (9,1 %); на питання частково-пошукового характеру – з 58 відповідей (4,6 %) до 338 відповідей (27,1 %); зросла кількість відповідей, оцінених на “відмінно” та “добре” з

432 відповідей (34,6 %) до 748 відповідей (59,9 %); різко скоротилася кількість незадовільних відповідей з 242 відповіді (19,4 %) до 0 відповідей.

У 2011 – 2012 н.р. був проведений II етап формувального експерименту з вивчення спецкурсу “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання” у подібних умовах з I етапом. Дані результатів II етапу формувального експерименту дозволяють зробити такі висновки: 9,5 % студентів оволоділи програмним матеріалом на творчому рівні, 27,4 % – на частково-пошуковому та 63,1 % – на репродуктивному; якість знань й умінь студентів характеризується тим, що 28,8 % з них освоїли навчальний матеріал з оцінкою “відмінно”, з них на творчому рівні 2,7%, на частково-пошуковому – 7,9 % і на репродуктивному – 18,2 %; 38,3 % засвоїли навчальний матеріал з оцінкою “добре”, з яких 4,2 % на творчому, 12,3 % – частково-пошуковому і 21,8% – на репродуктивному; задовільно освоїли навчальний матеріал спецкурсу 32,9 % студентів: 2,6 % – на творчому, 7,2 % – частково-пошуковому і 23,0% – на репродуктивному.

Порівняльні результати I та II етапів формувального експерименту дозволяють зробити такі висновки: 1) наприкінці II етапу зафіксовано зменшення кількості відповідей на питання творчого характеру – з 148 до 118, у т. ч. 8 (0,64 %) , оцінених на “відмінно”, 6 (0,48 %) – на “добре” та 16 (1,3 %) – на “задовільно”; 2) дещо кращими виявилися результати тематичного обліку знань й умінь на частково-пошуковому рівні: збільшення на 4 відповіді (0,32%), у т. ч. 2 (0,16 %) – на “відмінно” та 18 (1,4 %) – на “добре”, натомість зменшення на 16 (1,3 %) відповідей, оцінених на “задовільно”; 3) вищими виявилися результати на репродуктивному рівні – 26 відповідей, з них збільшення на 60 відповідей з оцінкою “відмінно” (2,1 %), на 24 (1,9 %) відповіді з оцінкою “добре”, а також на 58 (4,6%) зменшення відповідей з оцінкою “задовільно”; 4) у цілому якість знань й умінь студентів на II етапі формувального експерименту підвищилася на 0,1 бала (2,5 %) з 3,9 до 4 балів, на нашу думку, за рахунок зростання досвіду викладачів у процесі експериментального навчання; 5) систематичний облік теоретичних знань та практичних умінь дозволив з’ясувати, що всі без виключення студенти засвоїли зміст навчального матеріалу спецкурсу.

Подібним чином, нами був організований облік знань й умінь студентів з відібраних інваріантних навчальних дисциплін (креслення; основи проєктування і моделювання; технологічний практикум (технологія обробки деревини);

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

психологія; педагогіка (дидактика); теорія і методика навчання технологій), технологічної і педагогічної практик у контрольних групах – 108 студентів з Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Бродівського педагогічного коледжу імені Маркіяна Шашкевича, Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А.Ю. Кримського. Ці дані нами були порівняні з результатами навчальних досягнень 104 студентів експериментальних груп, які додатково вивчали спецкурс “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання”.

Узагальнені дані дозволили підвести підсумки педагогічного експерименту з професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій у галузі художньої обробки деревини (засвоєння студентами змісту навчального матеріалу комплексу інваріантних дисциплін, спецкурсу, виконання завдань технологічної і педагогічної практик), а також виявити динаміку готовності студентів до організації художньо-трудової діяльності учнів у умовах ЗСШ та ПНВЗ.

Результати дослідження дозволяють констатувати, що у студентів експериментальних груп рівень теоретичних знань психолого-педагогічних дисциплін, методики навчання технологій, зокрема виготовлення декоративно-ужиткових виробів з деревини, зріс з 3,24 до 3,97 балів, тобто на 14,6 %. Особистий практичний досвід проєктно-технологічної діяльності виріс у межах 18 %, а мотивація професійно-педагогічної діяльності у галузі художньої обробки деревини підвищилася на 13,8 %. Якість теоретичної підготовки студентів експериментальних груп з інваріантних дисциплін дидактичного комплексу була оцінена у межах 3,9 балів, а практичної – у межах 4,3 балів, натомість у контрольних групах – 3,75 балів та 3,9 балів відповідно. Освоїли навчальний матеріал, винесений на експериментальну перевірку, з оцінками “відмінно” і “добре” 62,5 % студентів експериментальних груп. Високий рівень сформованості умінь проєктування і технології виготовлення декоративно-ужиткових виробів з деревини, а також методики організації художньо-трудової діяльності учнів у цій галузі загалом продемонстрували 70,3 % студентів. Навчальний матеріал спеціального курсу “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання” з оцінками “добре” і “відмінно” освоїли 59,9 % студентів, а рівень професійно-педагогічної підготовки у галузі художньої обробки деревини у студентів експериментальних груп зріс з 3,2 балів до 4 балів, тобто у межах 16 %.

Як підтверджують дані експериментального

навчання, проєктування інтегративного змісту професійно-педагогічної підготовки вчителів технологій у галузі художньої обробки деревини в органічному взаємозв'язку із сукупністю традиційних й інноваційних форм організації, методів та засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності, представляють цілісну та дієву структурно-функціональну модель, яка успішно реалізована в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка та Кременецькому обласному гуманітарно-педагогічному інституті імені Тараса Шевченка.

Висновки. Реальна соціальна захищеність, професійна мобільність, готовність майбутніх учителів технологій до організації творчої художньо-трудової діяльності школярів, підтвержені високою якістю професійно-педагогічної підготовки у галузі художньої обробки деревини, дозволяють зробити висновок про успішність дослідно-експериментальної роботи та необхідність впровадження її результатів у практику вітчизняних педагогічних ВНЗ.

1. Експериментальне дослідження процесу професійно-педагогічної підготовки студентів у галузі художньої обробки деревини передбачало всебічне вивчення за допомогою наукових методів цього педагогічного явища з метою отримання максимально ефективних результатів, а також переконливо доведених і корисних для педагогічної науки та практики узагальнень та висновків. З цією метою була розроблена програма експериментального дослідження, яка виконувала стрижневу роль, регламентуючи етапи підготовки, організації та проведення педагогічного експерименту, зумовлювала її змістово-сміслову цінність й забезпечувала якість та надійність отриманих результатів.

2. На основі проведеного констатувального та пошукового етапів дослідження, узагальнення накопиченого досвіду з організації художньо-трудової діяльності майбутніх учителів технологій, було визначено такі компоненти: 1) мотиваційний (мотивація творчої художньо-трудової діяльності; мотивація навчально-пізнавальної діяльності; мотивація самоосвіти і самовдосконалення); 2) когнітивний (знання технологій виготовлення декоративно-ужиткових виробів з дерева; знання методики навчання школярів художньої обробки деревини); 3) процесуальний (особистий практичний досвід творчої проєктної і технологічної діяльності у галузі художнього деревообробництва; володіння методикою навчання школярів художньої обробки деревини); 4) оцінно-рефлексивний (володіння методикою

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

здійснення діагностування навчальних досягнень учнів та самооцінки власної художньо-трудової діяльності), а також критерії та показники оцінювання рівнів готовності майбутніх учителів технологій до професійно-педагогічної діяльності у галузі художньої обробки деревини.

3. Під час апробації інтегративної професійно-педагогічної підготовки студентів (дидактичного комплексу та методики управління навчально-пізнавальним процесом) здійснювалася поетапна перевірка рівнів готовності майбутніх учителів технологій до організації художньо-трудової діяльності учнів в умовах ЗСШ та ПНВЗ. На основі статистичних розрахунків змін показників готовності були визначені відповідні рівні, що дозволило об'єктивно оцінити мотиваційну спрямованість на творчу діяльність у галузі художньої обробки деревини, знання й особистий практичний досвід творчої проектно-технологічної діяльності та методики її організації у шкільних майстернях, а головне – рефлексивну здатність студентів оцінити власну художньо-трудову діяльність.

4. Результати проведеного дослідження дають підстави зробити загальний висновок про позитивний вплив інтегративного підходу у проектуванні змісту дидактичного комплексу (інваріантних навчальних дисциплін, технологічної і педагогічної практик, спецкурсу “Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання”) та методичних рекомендацій щодо управління професійно-педагогічною підготовкою студентів у галузі художньої обробки деревини.

1. Введение в научное исследование по педагогике: учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов] / Ю.К. Бабанский, В.И. Журавлев, В.К. Розов и др.; под ред. В.И. Журавлева. – М.: Просвещение, 1988. – 239 с.

2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методичні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – К.: [б.в.], 1995. – 45 с.

3. Державний галузевий стандарт вищої освіти. Спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання” напряму підготовки “Освіта”: Проект / [розробл. роб. групою МОН України під кер. Д.О. Тхоржевського]. – К., 2000. – 140 с.

4. Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие [для вузов по спец. 050706 “Педагогика и психология”] / В.И. Загвязинский, Р. Атаханов. – 5-е изд. испр. – М.: Академия, 2008. – 206 с.

5. Краевский В.В. Методология педагогики: пособие [для педагогов-исследователей] / В. Краевский. – Чебоксары: Изд. Чуваш, унта, 2001. – 244 с.

6. Навчальна програма. Трудове навчання 5 – 9 класи. Нова редакція / Укл.: Н.І. Боринець, В.М. Гащак, Р.М. Лещук, В.М. Мадзігон та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://trudove.org.ua/post/nova-redakts-ya-programi-var-ativn-modul>.

7. Навчальна програма “Трудове навчання: основи дизайну” для загальноосвітніх навчальних закладів нового типу: ліцеїв, гімназій, коледжів (5 – 9 класи) // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – № 9. – С. 13 – 34; № 10. – С. 29 – 48; № 11 – 12. – С. 11 – 30.

8. Скаткин М.Н. Методология и методика педагогических исследований: в помощь начинающему исследователю / М.Н. Скаткин. – М.: Педагогика, 1986. – 152 с.

9. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для вищих пед. закладів освіти / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. – К.: РННЦ “ДНІТ”, 2000. – 154 с.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2012

9 листопада 2012

День української писемності та мови

День української писемності та мови – це не тільки державне, а й церковне свято. Перший у сучасній українській мові твір, який відповідає візантійським першоджерелам, православні назвали акафістом Богородиці Холмської.

